

NEFND UM EFTIRLIT MEÐ LÖGREGLU

Borgartún 29, 105 Reykjavík

Sími: 545 8800. Bréfasími: 545 8051

Netfang: nel@nel.is

Tilv.: 23010005

Ákvörðun nr. 40/2023

Þann 13. júní 2023 kom nefnd um eftirlit með lögreglu saman til fundar og tók eftirfarandi ákvörðun nr. 40/2023.

Málsatvik

Nefnd um eftirlit með lögreglu barst framsent erindi [REDACTED] dags. 2. janúar 2023 frá embætti ríkislögreglustjóra. Í erindinu eru gerðar athugasemdir við framkomu og starfsaðferðir lögreglu vegna afskipta af kvartanda. Fram kemur að kvartandi hafi verið handtekinn og ekki verið kynntur réttur sinn eða ástæða handtöku. Einnig að kvartandi hafi óskað eftir því að lögreglumenn kveiktu á búkmyndavélum sínum en því hafi verið hafnað.

Nefndin óskaði eftir upplýsingum frá Lögreglustjóranum á höfuðborgarsvæðinu þann 24. febrúar 2023.

Forsendur nefndarinnar

1.

Nefnd um eftirlit með lögreglu starfar á grundvelli VII. kafla lögreglulaga nr. 90/1996, sbr. breytingar á þeim með lögum nr. 62/2016. Helstu verkefni nefndarinnar, sbr. 1. mgr. 35. gr. a í nefndum lögum, eru að taka við kærum á hendur starfsmanni lögreglu fyrir ætlað refsivert brot við framkvæmd starfa hans annars vegar og taka við kvörtunum vegna starfsaðferða lögreglu eða framkomu starfsmanns lögreglu sem fer með lögregluvald hins vegar. Undir hið síðarnefnda falla kvartanir vegna háttsemi eða starfsaðferða sem ekki verða taldar refsiverðar en gætu meðal annars leitt til þess að lögreglumaður yrði áminntur í starfi eða æskilegar breytingar gerðar á starfsháttum og verklagi. Nefndin skal, sbr. 2. mgr. 35. gr. a, greina hvað felst í erindum sem henni berast og koma þeim til meðferðar hjá viðkomandi embætti.

Með vísan til framangreinds fellur það almennt ekki undir valdsvið nefndar um eftirlit með lögreglu að endurskoða eða fjalla um almennt mat lögreglu á beitingu úrræða á grundvelli lögreglulaga eða almennt um framkvæmd rannsóknar sakamála, beitingu rannsóknarúrræða eða um ákvarðanir handhafa ákæruvalds um það hvort rétt sé að gefa út ákæru í máli. Hlutverk nefndarinnar er hins vegar að taka afstöðu til þess hvort um sé að ræða ámælisverðar starfsaðferðir eða framkomu lögreglumanna við framkvæmd slíkra verkefna. Í því felst nánar tiltekið (og til dæmis) að taka afstöðu til þess hvort kvartað sé yfir því að háttsemi þeirra starfsmanna lögreglu sem að máli komu hafi ekki verið í samræmi við eðlilega starfshætti eða lög eða hvort starfsaðferðir hafi að öðru leyti farið út fyrir það sem eðlilegt var í því tilviki.

2.

Lögreglustjórinn á höfuðborgarsvæðinu svaraði beiðni nefndarinnar með bréfi dags. 6. mars 2023. Meðfylgjandi voru gögn málsins, hljóðupptaka úr skýrslutöku af [REDACTED] og myndbandsupptökur af fangagangi.

Í skýrslu lögreglu vegna málsins kemur fram að ástæða afskiptanna hafi verið að óskað var eftir aðstoð lögreglu vegna kvartanda í miðbæ Reykjavíkur. Eftirfarandi kemur m.a. fram í meðfylgjandi skýrslu:

„Tilkynnt var til lögreglu um aðila sem óskaðist fjarlægður frá [REDACTED] þar en þar var aðilinn til vandræða við dyraverði. Ég ásamt lögreglumönnum [REDACTED] fórum á vettvang á lögreglubífreiðinni. Við komuna á vettvang var aðilanum vísað í burtu. Aðilinn vildi ekki fara heldur hafði meiri áhuga á að stjórna aðgerðum lögreglu. Aðilinn var tekinn lögreglutökum og var honum gefin sá kostur að ganga í burtu frá [REDACTED] eða að vera handtekinn og fluttur á lögreglustöð. Aðilinn vildi heldur ekki segja tilnafns. Aðilinn var á endanum handtekinn og fluttur á lögreglustöðina á Hverfisgötu þar sem varðstjóri í fangamóttöku reyndi að ræða við hann. Aðilinn neitaði ítrekað að segja til nafns og hafði hann meiri áhuga að stjórna aðgerðum lögreglu. Það fór því svo að þrátt fyrir útskýringar lögregluvarðstjóra [REDACTED] að ef aðilinn segði til nafns myndi honum vera sleppt úr haldi. Aðilinn harðneitaði að segja til nafns og var hann því vistaður í fangaklefa.“

3.

Undir valdsvið nefndarinnar fellur hvernig tilteknir þættir lögreglustarfsins eru framkvæmdir eða ef lögregla lætur hjá líða að sinna lögmætu hlutverki sínu, sbr. 2. gr. laga nr. 90/1996, þ.e. að gæta almannaöryggis og halda uppi lögum og reglu, að leitast við að tryggja réttaröryggi borgaranna og stemma stigu við afbrotum og koma í veg fyrir athafnir sem raska öryggi borgaranna og ríkisins, vinna að uppljóstrun brota, stöðva ólögmæta háttsemi og fylgja málum eftir í samræmi við það sem mælt er fyrir um í lögum um meðferð sakamála.

4.

Nefnd um eftirlit með lögreglu ber að greina hvort erindi sem henni berast vegna háttsemi lögreglu feli í sér kvörtun yfir starfsháttum eða kæru vegna ætlaðrar refsiverðrar háttsemi starfsmanna lögreglunnar. Af erindi [REDACTED] er ljóst að um er að ræða kvörtun sem lýtur að framkomu og starfsháttum starfsmanna Lögreglustjórans á höfuðborgarsvæðinu.

Nefnd um eftirlit með lögreglu fór yfir erindi [REDACTED] og þau gögn sem henni bárust frá Lögreglustjóranum á höfuðborgarsvæðinu. Nefndin telur óheppilegt að ekki séu til upptökur úr búkmyndavélum á vettvangi. Eftir yfirferð nefndarinnar á meðfylgjandi upptökum sem sýna glögg fram á hvernig atvikum var háttað þegar rætt var við kvartanda í fangamóttökunni og með hliðsjón af því hvernig málsatvikum er lýst í kvörtun [REDACTED] og

NEFND UM EFTIRLIT MEÐ LÖGREGLU

Þeim gögnum sem nefndin hefur undir höndum, telur nefnd um eftirlit með lögreglu að lögum og verklagsreglum hafi verið fylgt við meðferð málsins og ekki séu uppi vísbendingar um mögulega ámælisverða eða refsiverða háttsemi starfsmanna lögreglu, sbr. 2. mgr. 35. gr. a. laga nr. 90/1996. Nefndin telur ekki tilefni til að aðhafast frekar vegna erindis [REDACTED]

Niðurstaða

Ekki tilefni til að aðhafast frekar vegna erindisins.

Reykjavík, 13. júní 2023

Margrét Einarsdóttir
varaformaður

Kristín Edwald
Kristín Edwald

Margrét Einarsdóttir

Þorbjörg L. Jónsdóttir